

som vi gjentagne Gange hane havt Anledning til at beklage, i den Retning nemlig, som gaar ud paa mere eller mindre at suspendere Virkningerne af Skolereformen af 1871. Ved hvad der dengang opnaaedes havde vi haabet ved en Deling i alt Fald i en væsentlig Grad at komme til at lette Arbeidet for Disciplene i de lærde Skoler. Det var det allermindste Resultat, vi kunde gjøre os Haab om at opnaa, efter at saa meget Andet af, hvad vi dengang arbejdede for, var glippet; men det synes paa ingen Maade at være den Retning, hvori man nu søger at bringe Udviklingen; tværtimod synes ogsaa den nuværende Inspektion at gaa i Retning af at ville fordrø forsøget og bestaendigt mere forsøget Arbejde af Disciplene. Forøvrigt vil det ganske vist endnu være for tidligt at fælde nogen afgjørende Dom i denne Henseende; jeg har kun villet gjøre denne Bemærkning for at minde om de forskjellige Punkter, hvori Skoleloven af 1871 i sin Udvikling ingenlunde har svaret til de Forventninger, man nærede til den, eller til de Øster, som dengang bleve knyttede til den fra Ministeriets Side. — Et andet Punkt, som staar i nøie Forbindelse hermed, er Spørgsmaalet om den Understøttelse til Realskoler, hvortil man i de senere Aar har fundet Plads paa den lærde Skolefonds Budget. I Aar ser jeg, at der ikke er foreslaaet nogen saadan ny Understøttelse, hvad jeg beklager, fordi jeg tror, at dette netop er den Vej, hvorpaa vi skulle ind for at fremme Udviklingen af det høiere Undervisningsvæsen i vore Kjøbstæder. Jeg hører ikke til dem, der paa nogen Maade sætte store Forhaabninger til en systematisk Omorganisation af vort Skolevæsen, enten det høiere eller det lavere; jeg tror, at, er der noget Omraade, hvor det først og fremmest gjælder at følge den Vej, som selve Livets Udvikling anviser, er det med Hensyn til Skoleundervisningen. Jeg kan ikke her tilbageholde, at jeg ikke er i Stand til at knytte store Forhaabninger til det Forslag, vi have set fremkomme fra den nuværende Kultusminister, fordi det er et Forsøg paa at bringe Udviklingen ind paa en Vej, som den ikke ved Tingenes egen naturlige Gang har viist at ville gaa. Man har tværtimod i den praktiske Udvikling set, at det har været et Gode, at der imellem Almueskolen og en følgende, videregaaende Undervisning har ligget nogen Tid; derpaa have faavel Lærere som Elever sat stor Pris. Jeg skal ikke komme videre ind derpaa, men kun udtale, at den Vej, vi bør gaa overfor Skolevæsenet i vore Kjøbstæder, vistnok maa være den, at vi støtterne de Kommuner, der ville offre Noget til Udviklingen af Almueundervisningen, ved Tilskud fra Statens Side til en saadan Udvikling af den høiere Undervisning. Jeg beklager derfor, at der synes at være Lendents til at afbryde paa den Vej, hvorpaa vi i denne Henseende tidligere ere komne ind, idet det nemlig er mig bekendt, at der

i Aar har foreligget Ansøgninger fra flere Kjøbstæder om at faae saadanne Understøttelser til Udviklingen af des høiere Undervisningsvæsen, imod at de til Gjengjæld anvendte betydelige Midler paa Udviklingen af den egentlige Almueskoleundervisning. — Paa § 26 har den høitærede Kultusminister søgt Midler til Nedjættelsen af en Kommission angaaende de separate Fonds. Om det er mere end en Feilskrift, at den ærede Kultusminister har kaldet disse Instituter med separate Fonds for „Stiftelser“, ved jeg ikke; men skulde der til Grund for denne Benævnelse ligge en Lendents eller et Fingerpeg med Hensyn til den Retning, i hvilken man venter og ønsker, at Kommissionens Arbejder skulle gaa, vilde jeg naturligvis i høi Grad beklage dette. I høit Tilfælde tror jeg ikke, at den ærede Kultusminister kan vente synderlig Støtte for dette Forslag, thi det gaar med disse Regeringskommissioner saaledes, at Sporene affrakke. Der viser saa mange Spor ind i Kommissionerne, men saa yderst faa ud af dem, og de Spor, der vise ud af dem, have i alt Fald viist i den Retning, at vedkommende Kommission er bleven brugt som et Bærni imod de Reformbestræbelser, for hvilke dette Thing sterkt har arbejdet. Jeg tror derfor, det er naturligt, at der fra dette Things Side bestandig møder Uvillie imod saadanne Regeringskommissioner, til hvilke man ingen Tillid har. Folkethingets tidligere Finantsudvalg have flere Gange udtalt sig for en Undersøgelse af de separate Fonds Stilling igennem en parlamentarisk Kommission, men der er ikke stillet noget direkte Forslag desangaaende, og Grunden dertil er ganske naturlig den, at selv en parlamentarisk Kommission er yderst vanskelig stillet lige over for en Regering, der stræber i en ganske anden Retning end det Thing, hvoraf Kommissionen er udgaaet. Det er Følelsen deraf, som efter min Overbevisning har medført, at vi endnu ikke have faaet en saadan Kommission nedsat til Undersøgelse af de separate Fonds Stilling; men jeg tror, at Thinget endnu langt mindre vil være tilbøieligt til at følge den af den ærede Kultusminister anviste Vej, at lade en Regeringskommission overtage denne Undersøgelse. Vi kunne nemlig være overbeviste om, at, dersom en saadan Kommission kom til et Resultat, vilde dette faae et Udseende, som i større eller mindre Grad vilde være rettet imod de Bestræbelser, der i en Række af Aar ere udgaaede fra dette Thing. — De militære Ministerier have ikke noget væsentligt Nyt paa de ordinære Paragrafer; men saa meget mere har den høitærede Marineminister at fremvise paa sin Del af den ekstraordinære Paragraf, § 26. Marinens ekstraordinære Fordringer ere stegne i en foruroligende Grad i Løbet af de sidste Aar. Medens det aflagte Statsregnskab kun udviser en ekstraordinær Udgift til Marinen af 127,000 Kr., blev der for det indværende Aar bevilget 563,000 Kr. og for det kommende Fi-